

Таким чином, Велика хартія вольностей стала першою правовою пам'яткою, яка уособила в собі такі фундаментальні правові цінності, як принцип конституціоналізму, верховенства права, організації та побудови державного апарату на засадах законності, професіоналізму, зародження правової держави та представницької демократії, принципу розподілу влад, передбачила низку процесуальних гарантій та стала першим документом середньовічної Європи, яка закріпила права людини [5, с.37]. Напередодні та під час англійської революції статті цього документа були використані у боротьбі проти королівського свавілля й тиранії. Крім того, Велика хартія вольностей вплинула на державно-правовий розвиток інших держав та на процес становлення демократії в них.

Науковий керівник: к.ю.н., асистентка кафедри історії держави і права України та зарубіжних країн, Казак Ріната Алімівна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гарнага В.П. Творчість Корнелія Тацита у дослідженнях М.П. Драгоманова / В.П. Гарнага // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки.
2. Гарнага В.П. Формування наукових інтересів та методології М.П. Драгоманова як дослідника історії стародавнього світу у полтавський період його життя / В.П. Гарнага // Історичні етюди: зб. наук.праць. – 2010. – Вип. 2. – С. 146-149.
3. Драгоманов М.П. Старі хартії вільності: Історичні нариси / М.П. Драгоманов. – Вид. 2-ге. – Ранок, 1907. – 84 с.
4. Ігнат'єва А.О. Судження римських істориків про імперію та імператорську владу в оцінці М.П. Драгоманова / А.О. Ігнат'єва // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: зб. наук. праць, 2007. – Вип. 10. – С. 185-193.
5. Машкин Н.А. Д.М. Петрушевский как историк Римской империи // Средние века. Вып. 2. – М., 1946. – С.33–40.

Омарова Айсел Азад кизи
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри
історії держави і права України і зарубіжних країн
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

УЧАСТЬ УКРАЇНИ У ПРИЙНЯТТІ КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ

На сьогодні основним і найбільш дієвим міжнародним нормативно-правовим документом, що закріплює права дитини і механізми їх реалізації, є Конвенція ООН про права дитини (далі – Конвенція). Україна, як і інші держави, регулярно надає звітні доповіді Комітету ООН з прав дитини щодо вжитих заходів для імплементації положень Конвенції й отримує від нього зауваження й рекомендації. Спираючись на це і враховуючи важливість і значущість проблеми прав дитини, питання додержання Україною положень Конвенції є предметом вивчення багатьох вітчизняних науковців. Однак на цей час, на жаль, відсутні історико-правові дослідження участі України у процесі прийняття Конвенції як у внутрішньодержавному, так й міжнародному аспектах. Зауважимо, що наша країна постійно долучалася до заходів, що вживалися світовою спільнотою задля покращення життя і становища дітей, їх добробуту і захисту. Зокрема, у

1976 році Генеральною Асамблеєю ООН було прийнято рішення проголосити 1979 рік Міжнародним роком дитини, присвятивши це двадцятій річниці Декларації прав дитини (1959) [1]. Головними цілями визнано створення основи для адвокації від імені дітей і підвищення обізнаності про особливі потреби дітей з боку тих, хто приймає рішення, і громадськості; сприяння визнанню того факту, що програми для дітей мають бути невід'ємною частиною планів економічного й соціального розвитку задля досягнення як у довгостроковій, так і в короткостроковій перспективі кращих результатів у діяльності на благо дітей на національному й міжнародному рівнях. На підтримку рішення Генеральної Асамблеї ООН 15 березня 1979 року Верховна Рада Української РСР прийняла постанову «Про проведення Міжнародного року дитини в Українській РСР» [2]. Згідно з цим документом зусилля держави та громадських організацій спрямовувалися на забезпечення покращення добробуту дітей, а саме на розвиток мережі дитячих лікарень, поліклінік, санаторіїв і дошкільних закладів, розширення асортименту й підвищення якості товарів для них, підвищення якості роботи закладів дитячого громадського харчування тощо.

Крім того, починаючи з 1979 р. і до 1989 р. над проектом Конвенції ООН з прав дитини працювала робоча група комітету ООН з прав людини, у складі якої були і представники Українська РСР. Так, за ці 10 УРСР років брала участь у зазначеній робочій групі чотири рази, а саме у 1983 – 1985 рр. та 1989 р.. щоправда, представник Української РСР лише двічі був активним учасником дискусій, а саме у 1984 і 1985 роках. Зауважимо, що між членами робочих груп точилися жваві дискусії. Зокрема, під час дискусії на засіданні комісії ООН з прав людини 8 березня 1984 р. представник Української РСР І. Хміль, презентуючи проект Резолюції Комітету з прав людини E/CN.4/1984/L.68 «Питання про конвенцію про права дитини», висловив сподівання, що цей проект буде прийнятий шляхом консенсусу [3, с.120]. Під час засідань комісії ООН з прав людини 12 – 14 березня 1985 р. представник Української РСР Г. Лебакін зазначив, що під час підготовки документа її автори взяли до уваги деякі процедурні й організаційні пропозиції, зроблені іншими делегаціями, головним чином щодо тривалості засідання робочої групи в 1986 році, але не вважали за необхідне зберігати пропозиції, що стосуються основних питань, а саме становища дітей у всьому світі, оскільки вони змінили б суто процедурний характер тексту й ускладнили б прийняття рішення [3, с. 135]. Результатом 10-річної підготовки Конвенції стало її прийняття 20 листопада 1989 р. [4], а Українська РСР підписала її 21 лютого 1990 р. Верховною Радою цей акт ратифіковано без будь-яких обговорень лише 27 лютого 1991 р. [5].

Таким чином, результатом тривалої й плідної роботи робочої групи Комітету ООН з прав людини стало прийняття одного з найбільш значущого в історії людства документа щодо прав дітей, який і досі залишається дієвим інструментом захисту їх прав. Україна, незважаючи на те, що її участь у опрацюванні тексту Конвенції ООН про права дитини мала фрагментарний характер, також зробила свій внесок у розроблення цього важливого акта і просування питання захисту прав дітей як на міжнародній арені, так і всередині держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. International year of the child A/RES/31/169 URL: <https://undocs.org/en/A/RES/31/169> (Last accessed: 22.11.2019).

2. Про проведення в Українській РСР Міжнародного року дитини: Постанова Верховної Ради Української РСР від 15 березня 1979 р. № 4425 – IX. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1979. № 13 Ст. 152.

3. Legislative history of the Convention on the Rights of the Child. Volume I. (OHCHR, The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Save the Children Sweden, 2007);

4. Convention on the Rights of the Child. URL: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

5. Про ратифікацію Конвенції про права дитини: Постанова Верховної Ради Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 789 – XII. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1991. № 13. Ст. 145

*Пиріг Данило Сергійович
студент 1 курсу, 10 групи
Факультету адвокатури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

О Н О В Л Е Н Н Я К О Н С Т И Т У Ц І Й Н О Г О З А К О Н О Д А В С Т В А У П Е Р Ш І Р О К И Н Е З А Л Е Ж Н О С Т І У К Р А І Н И

16 липня 1990 року Верховною Радою УРСР була прийнята Декларація про державний суверенітет України, яка стала програмним документом українського державотворення. Декларація про державний суверенітет України також поклала початок внесенню змін до Конституції УРСР 1978 року .

В історичний день 24 серпня 1991 року Верховна Рада України прийняла постанову про проголошення незалежності України та Акт проголошення незалежності України [1]. З прийняттям Акту проголошення незалежності України розпочинається наступний етап розбудови власної держави. Розбудова власної правової системи, не була, звісно, миттєвою справою, і певний час вона мусила розвиватися, утримуючи та підлаштовуючи під власний поступ численні елементи радянської спадщини. Так, у перші п'ять років незалежної України зберігала чинність Конституція УРСР 1978 року.

Втім, зважаючи на справді кардинальні зміни в багатьох галузях соціальних відносин, зміну суспільного устрою загалом, безумовно, неможливим було продовження функціонування в незмінному вигляді Основного Закону 1978 року. Тому до нього протягом 1991-1995 років і було внесено чисельні зміни.

Перші зміни до цієї Конституції були внесені декількома законами Української РСР протягом 1989-1991 років, на заключному етапі «горбачовської перебудови» відображуючи її перипетії, а вже за часів незалежності до Основного Закону зміни були запроваджені низкою відповідних актів України.

Зокрема, Закон України від 17 вересня 1991 року постановив виключити наскрізь соціалістичну преамбулу, змінював у статтях назву держави з УРСР на Україну, а також відповідно й назви органів влади, виключав з Конституції найбільш одіозні положення комуністичної ідеології, розширював суверенні повноваження України ; Закон України від 14 лютого 1992 року продовжував закріплювати новий статус України як цілком незалежної держави, систему стримувань і противаг відповідно до принципу розподілу